

Νεοελληνική Γλώσσα

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Μαρία Γαβριηλίδου , Γλωσσολόγος, Ερευνήτρια του Ι.Ε.Λ. Παναγιώτης Εμμανουηλίδης , Φιλολόγος Έλλη Πετρίδου-Εμμανουηλίδου , Φιλολόγος
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Σταύρος Καμαρούδης , Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Δ. Μακεδονίας Ζαφειρούλα Καγκαλίδου , Σχολική Σύμβουλος Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Αικατερίνη Βερούτσου , Εικονογράφος-Σκιτσογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Μαρία Αλιφεροπούλου , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Χριστίνα Αργυροπούλου , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Μιχαήλ Κατσιμπάρδης , Φιλολόγος, Εκπαιδευτικός Β/θμιας Εκπαίδευσης
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Γεώργιος Χαρβαλιάς , Ζωγράφος
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

Πράξη με τίτλο:

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Γυμνάσιο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Αντώνιος Σ. Μπομπέτσης
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτές Επιστημονικοί Υπεύθυνοι Έργου
Γεώργιος Κ. Παληός
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
Ιγνάτιος Ε. Χατζηευστρατίου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Μαρία Γαβριηλίδου Παναγιώτης Εμμανουηλίδης
Έλλη Πετρίδου-Εμμανουηλίδου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Νεοελληνική Γλώσσα

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ..... 7

1η ΕΝΟΤΗΤΑ Από τον τόπο μου σ' όλη την Ελλάδα

(Ταξίδια, περιηγήσεις, γνωριμία με ανθρώπους,

έθιμα-πολιτισμό)..... 9

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 10

B. Το υποκείμενο..... 15

B1. Οι μορφές του υποκειμένου..... 15

B2. Συμφωνία υποκειμένου – ρήματος..... 16

Γ. Παραγωγή με αχώριστα μόρια..... 17

Δ. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου..... 19

Δ1. Τρόποι ανάπτυξης παραγράφου..... 19

Δ2. Άλλοι τρόποι ανάπτυξης παραγράφου..... 21

E. Λεξιλόγιο..... 24

ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 25

Διαθεματική εργασία..... 25

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 26

2η ΕΝΟΤΗΤΑ Ζούμε με την οικογένεια..... 27

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 28

B. Εγκλίσεις – Χρόνοι..... 32

B1. Εγκλίσεις στις ανεξάρτητες προτάσεις..... 32

B2. Οι χρόνοι του ρήματος..... 33

Γ. Τα είδη των συνθέτων..... 37

Γ1. Τα είδη των συνθέτων..... 37

Γ2. Η μορφή των συνθέτων: το συνδετικό φωνήεν .. 38

Δ. Περίληψη κειμένου – Πλαγιότιτλοι..... 39

E. Λεξιλόγιο..... 40

ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 41

Διαθεματική εργασία..... 42

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 42

3η ΕΝΟΤΗΤΑ Φίλοι για πάντα..... 43

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 44

B. Ενεργητική και παθητική φωνή – Συζυγίες..... 48

B1. Ενεργητική και παθητική φωνή..... 48

B2. Συζυγίες του ρήματος..... 50

Γ. Το α' συνθετικό..... 51

Δ. Λεξιλόγιο..... 53

E. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 55

Διαθεματική εργασία..... 56

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 56

4η ΕΝΟΤΗΤΑ Το σχολείο στο χρόνο... .. 57

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 58

B. – Διαθέσεις του ρήματος

Μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα – Αντικείμενο .. 62

B1. Οι διαθέσεις του ρήματος..... 62

B2. Μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα..... 64

B3. Αντικείμενο – Μονόπρωτα και δίπρωτα ρήματα .. 65

Γ. Συνοχή ευρύτερου κειμένου..... 69

Δ. Λεξιλόγιο..... 70

E. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 71

Διαθεματική εργασία..... 72

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 72

5η ΕΝΟΤΗΤΑ Συζητώντας για την εργασία

και το επάγγελμα..... 73

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 74

B. Οι βαθμοί των επιθέτων – Η σύγκριση..... 77

B1. Οι βαθμοί των επιθέτων και των επιρρημάτων... 77

B2. Η σύγκριση..... 80

Γ. Το β' συνθετικό..... 81

Δ. Οργάνωση και συνοχή της περιγραφής

και της αφήγησης..... 83

E. Λεξιλόγιο..... 85

ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 86

Διαθεματική εργασία..... 86

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 86

6η ΕΝΟΤΗΤΑ Παρακολουθώ, ενημερώνομαι

και ψυχαγωγούμαι από διάφορες πηγές

(ΜΜΕ, διαδίκτυο κτλ.)..... 87

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 88

B. Οι αντωνυμίες..... 90

B1. Οι αντωνυμίες..... 90

B2. Οι προσωπικές αντωνυμίες..... 91

B3. Οι άλλες αντωνυμίες..... 92

Γ. Ετυμολογικές οικογένειες λέξεων..... 94

Δ. Λεξιλόγιο..... 95

E. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 96

Διαθεματική εργασία..... 98

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 98

7η ΕΝΟΤΗΤΑ Βιώνοντας προβλήματα

της καθημερινής ζωής..... 99

A. Εισαγωγικά κείμενα..... 100

B. Τα είδη των επιρρηματικών προσδιορισμών... 104

Γ. Παράγωγα επιρρήματα..... 107

Δ. Οι συνδετικές λέξεις και φράσεις..... 109

E. Λεξιλόγιο..... 110

ΣΤ. Δραστηριότητες παραγωγής λόγου..... 112

Διαθεματική εργασία..... 113

Ανακεφαλαιωτικός πίνακας..... 114

8η ΕΝΟΤΗΤΑ	Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά θέματα	115
A.	Εισαγωγικά κείμενα	116
B.	Οι μετοχές	120
B1.	Οι μετοχές στην ενεργητική και παθητική φωνή	120
B2.	Επιθετική και επιρρηματική μετοχή	121
Γ.	Παρασύνθετα και πολυλεκτικά σύνθετα	125
Γ1.	Παρασύνθετα	125
Γ2.	Πολυλεκτικά σύνθετα	126
Δ.	Αξιολόγηση και διατύπωση επιχειρημάτων	129
Ε.	Λεξιλόγιο	131
ΣΤ.	Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	133
	Διαθεματική εργασία	134
	Ανακεφαλαιωτικός πίνακας	134

9η ΕΝΟΤΗΤΑ	Ταξίδι στο μαγικό κόσμο του διαστήματος	135
A.	Εισαγωγικά κείμενα	136
B.	Ορισμός	139
Γ.	Η επιχειρηματολογία στα άλλα μαθήματα	141
Δ.	Χρήση λεξικών	143
Ε.	Λεξιλόγιο	146
ΣΤ.	Δραστηριότητες παραγωγής λόγου	147
	Διαθεματική εργασία	147
	Ανακεφαλαιωτικός πίνακας	148
	ΓΛΩΣΣΑΡΙ ΟΡΩΝ	149
	ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΟΡΩΝ	151

Πρόλογος

Αγαπητοί μας μαθητές και μαθήτριες

Σας καλωσορίζουμε στο νέο σχολικό έτος. Η φετινή χρονιά, δεύτερη στο Γυμνάσιο, έρχεται να στηρίξει και να αυξήσει τη γνώση και τη σιγουριά που αποκτήσατε πέρσι. Στην προσπάθεια αυτή θα συμβάλει και το βιβλίο της Νεοελληνικής Γλώσσας που κρατάτε στα χέρια σας και θα σας συντροφεύει όλη τη χρονιά.

Θα διαπιστώσετε ότι η Νεοελληνική Γλώσσα δεν είναι μόνο ένα μάθημα γεμάτο γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα και κανόνες. Είναι αυτή που σας μαθαίνει να μιλάτε και να γράφετε σωστά μέσα από ποικίλα κείμενα και διασκεδαστικές εικόνες. Αυτά θα σας «ταξιδέψουν» σε πολλούς τόπους, θα σας φέρουν σε επαφή με διαφορετικούς ανθρώπους, θα σας προκαλέσουν να σκεφτείτε και να εκφράσετε τις απόψεις και τα συναισθήματά σας σε συνεργασία με τον καθηγητή και τους συμμαθητές σας.

Το Βιβλίο του Μαθητή αποτελείται από εννέα (9) ενότητες που καθεμιά έχει ως πυρήνα ένα θέμα που σας απασχολεί και αφορά τις σχέσεις σας με την οικογένεια, τους φίλους, το σχολείο και την κοινωνία γενικότερα. Μελετώντας τα εισαγωγικά κείμενα (λογοτεχνικά, επιστημονικά, δημοσιογραφικά, αλλά και σκίτσα, φωτογραφίες, ιστοσελίδες κτλ.) κάθε ενότητας, πρώτα θα κατανοήσετε και θα συζητήσετε το περιεχόμενό τους. Μετά θα αναζητήσετε και θα ανακαλύψετε με τη βοήθεια του καθηγητή σας τη γραμματική και συντακτική δομή τους, τον τρόπο σχηματισμού των λέξεών τους, το λεξιλόγιο που αφορά το θέμα της ενότητας και την οργάνωση του νοήματος αυτών αλλά και άλλων κειμένων. Αφού τα κατακτήσετε όλα αυτά, τελικός στόχος είναι να παραγάγετε δικά σας κείμενα σε προφορικό και γραπτό λόγο και να επικοινωνήσετε όχι μόνο με τους συμμαθητικούς σας μέσα στην τάξη, αλλά και με άλλους έξω από αυτή (με το διαδίκτυο, με επιστολές κτλ.).

Το Τετράδιο Εργασιών περιέχει συμπληρωματικό υλικό (ασκήσεις, δραστηριότητες) για να κατανοήσετε καλύτερα όσα μάθατε στο Βιβλίο του Μαθητή. Όπως θα διαπιστώσετε, οι ασκήσεις και οι δραστηριότητες αυτές «παρακολουθούν» τη δομή των αντίστοιχων ενοτήτων του βιβλίου. Μπορείτε, σε συνεργασία με τον καθηγητή σας, να αξιοποιείτε το υλικό αυτό παράλληλα με το αντίστοιχο του βιβλίου σας, ώστε να σας βοηθήσει στην κατανόηση και αφομοίωση εκείνων των γλωσσικών φαινομένων στα οποία συναντήσατε δυσκολίες.

Και τα δύο αυτά βιβλία έχουν έναν ακόμα σημαντικό στόχο. Δε σας περιορίζουν στις σελίδες τους και στα κείμενα που περιέχουν. Σας δίνουν τη δυνατότητα και σας «γεννούν» την ανάγκη για συνεχή αναζήτηση άλλων κειμένων, καθώς και για ουσιαστική επικοινωνία με τον κόσμο γύρω σας. Ακολουθήστε τα βήματά τους και θα βρείτε τα μονοπάτια που θα σας μαγέψουν...

Σας ευχόμαστε μια καλή,
ευχάριστη και δημιουργική χρονιά

Η συγγραφική ομάδα

